

Justitiedepartementet, 103 33 Stockholm
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

Diarienummer: KS 2024–0660

Yttrande

Förbättrade levnadsvillkor för utlänningar med tillfälligt skydd (utkast till lagrådsremiss), Ju2024/00480

Svenska kyrkans arbete med och för människor på flykt och människor som är nya i Sverige grundar sig i en kristen människosyn som värnar varje människas okränkbara värde som skapad till Guds avbild. Svenska kyrkans församlingar runt om i landet har en omfattande verksamhet av social och stödjande karaktär för människor som sökt sin tillflykt i Sverige.

Svenska kyrkan beklagar att inte fler av de civilsamhällesaktörer som möter och ger stöd till flyktingar från Ukraina inkluderats som remissinstans.

Svenska kyrkans synpunkter

- Svenska kyrkan välkomnar ambitionen att förbättra situationen för människor som flytt kriget i Ukraina och fått tillfälligt skydd i Sverige. Dock är förslagen inte tillräckliga och konsekvenserna har inte analyserats i tillräcklig utsträckning.
- Svenska kyrkan avstyrker förslaget att människor som fått uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som folkbokförs ska undantas från rätt till bosättningsbaserade socialförsäkringsförmåner.
- Svenska kyrkan avstyrker förslaget att de ökade kostnaderna för staten som förslagen innebär ska finansieras genom utgiftsområde 7 internationellt bistånd.
- Svenska kyrkan uppmanar regeringen att skyndsamt höja nivån på dagersättningen för människor som fått uppehållstillstånd med tillfälligt skydd liksom för asylsökande.

Utveckling av Svenska kyrkans synpunkter

Svenska kyrkan välkomnar regeringens ambition att förbättra situationen i Sverige för de människor som flytt kriget i Ukraina och fått uppehållstillstånd med tillfälligt skydd. Svenska kyrkan anser dock att förslagen i utkastet till lagrådsremissen inte är tillräckliga och att konsekvenserna, särskilt för barn, inte analyserats i tillräcklig utsträckning.

Svenska kyrkan instämmer i att folkbokföring för de som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd innebär förbättringar av gruppens levnadsvillkor. Enligt förslaget i **avsnitt 4.1** ska dock en utlänning som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd inte folkbokföras under de första tolv månaderna. Svenska kyrkan konstaterar att det innebär att de som beviljats tillfälligt skydd kommer delas i två grupper där vissa av flyktingarna från Ukraina under upp till tolv månader fortsatt kommer leva under samma villkor som idag och andra blir folkbokförda och får förbättrade villkor. Av den enkätundersökning som International Organization for Migration genomfört, och som hänvisas till i utkastet till lagrådsremissen, framgår inte att de behov som flyktingar från Ukraina har varierar i någon större utsträckning beroende på hur länge de har varit i Sverige. Svenska kyrkan anser därför att samtliga som beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd bör få förbättrade levnadsvillkor.

Enligt förslaget i **avsnitt 6** ska de som har ett giltigt uppehållstillstånd med tillfälligt skydd och som är folkbokförda inte anses vara bosatta enligt socialförsäkringsbalken. Det innebär att de undantas från förmåner som barnbidrag, bostadsbidrag, äldreomsorgsstöd, assistansstöd m.m.

Även om de som är mellan 20–66 år kommer ha möjlighet att bli inskrivna i etableringsprogrammet och därigenom få etableringsinsatser och etableringsersättning, som är högre än dagersättningen, samt möjlighet att söka ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen finns risk att många fortsatt kommer leva i ekonomisk utsatthet. De som exempelvis på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte har förmåga att delta i etableringsprogrammet samt de som är över 66 år är hänvisade till ekonomiskt bistånd. För att ha möjlighet att erhålla ekonomiskt bistånd kan individer behöva sälja hus eller egendom i Ukraina, något som kan försvåra för ett framtida återvändande. Det kan även behöva utredas vilken försörjningsförmåga en kvarvarande förälder i Ukraina har.

Svenska kyrkan lyfte i yttrandet över delbetänkandet *En ny ordning för asylsökandes boende (SOU 2022:64)* att de som omfattas av massflyktsdirektivet bör ha tillgång till samma förmåner som andra som beviljas uppehållstillstånd på grund av skyddsskäl Sverige och uppmanade därför regeringen att vidta åtgärder som möjliggör detta (se [KS 2023:1178](#)). Svenska kyrkan vidhåller denna ståndpunkt och avstyrker förslaget att målgruppen ska undantas från rätten till bosättningsbaserade förmåner enligt socialförsäkringssystemet.

Vidare anser Svenska kyrkan att det är problematiskt att regeringen föregår den pågående utredningen *En modell för kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för nyanlända och icke-medborgare (S 2023:12)* samt den sedvanliga beredningsprocessen.

Av **avsnitt 10** framgår att Regeringskansliet ser över nuvarande lagstiftning så att de som fått uppehållstillstånd med tillfälligt skydd kan omfattas av anvisning enligt bosättningsregelverket i samband med folkbokföring. Svenska kyrkan vill understryka vikten av att en lösning presenteras snarast på boendesituationen för de som bor i kommunala boenden och Migrationsverkets boenden för att undvika att skapa oro hos de som berörs.

Vidare framgår av **avsnitt 10** att de ökade kostnaderna för staten som förslagen innebär kommer finansieras genom utgiftsområde 7 internationellt bistånd. Svenska kyrkan anser att det vore felaktigt att

finansiera förslagen genom biståndsbudgeten då de inte handlar om internationellt bistånd och inte kan redovisas som sådana enligt OECD DAC:s regler, vilket också tydligt framgår av utkastet till lagrådsremissen. Svenska kyrkan konstaterar att detta inte heller är i enlighet med regeringens budgetproposition (prop.2023/24:1 Utgiftsområde 7).

Svenska kyrkan har under lång tid påtalat att flyktingar från Ukraina och asylsökande till följd av en mycket låg dag ersättning i stor uträkning är beroende av stöd från civilsamhället för att ha råd med exempelvis mat, kläder och hygienartiklar. FN:s kommitté för den Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter uppmanade nyligen Sverige säkerställa att dag ersättningen indexeras efter faktiska levnadskostnader och garantera en tillräcklig levnadsstandard ([E/C.12/SWE/CO/7](#)). Därtill anser en majoritet av svenskarna att dag ersättningen bör höjas ([DN Debatt 5/2 2024](#)).

Svenska kyrkan konstaterar att det är cirka åtta månader kvar innan förslagen i utkastet till lagrådsremiss föreslås träda i kraft och att vissa av flyktingarna från Ukraina liksom asylsökande fortsatt kommer vara hänvisade till dag ersättningen. Svenska kyrkan anser att flyktingar från Ukraina och asylsökande har rätt till ett värdigt mottagande och en skälig levnadsnivå. Svenska kyrkan uppmanar därför regeringen att skyndsamt höja nivån på dag ersättningen.

Uppsala den 4 april 2024

På kyrkostyrelsens vägnar,

Helén Ottosson Lovén
Generalsekreterare

Karin Sarja
Avdelningschef